

1,6

I, 6.

ANALECTA
DE
BURGWARDIIS
SAXONICIS
TERTIA.

SIMVL VERO
MVSARVM FAVTORES AC PATRONOS
AD AVDIENDAS
ORATIONES VII.

d. IX. OCTOBRIS clō lō cc l.
DECENTER INVITAT

CHRISTIANVS SCHOETTGENIVS,
RECTOR.

DRESDÆ,
LITERIS KRAVSIANIS.

55

25.

ANALECTA

DE
BURGWÄRDEN

MAXIMILIANIS

IN
T. I. A.

OPUSCULUM VII

CHRISTIANUS SCHEFFNERUS

XXI. XXII. Burgwardia Sulza & Tuchwiha.

De his testatur diploma sequens huc usque nondum editum :

C. In nomine sanctæ & individue Trinitatis. Henricus divina favente clementia rex. Si locis Deo dicatis, juxta petitiones dei servorum nostrorumque fidelium, aliquid beneficii de nostra habundanti copia conferimus, nobis profuturum ad temporalem transigendam, & ad æternam vitam feliciter obtinendam, liquido credimus. Quapropter pateat omnibus Christi nostrique fidelibus, tam futuris, quam presentibus, qualiter nos pro remedio animarum parentum nostrorum, & ob utriusque vite propriam & veram felicitatem, scilicet nostri Agnetis reginæ, nostræ consuetudinis dilectæ, sanctæ Nuwenburgensi ecclesie sub honore Sci Petri constructæ, tale prædium, quale in villa, que dicitur Chrolpæ in Burchwardo Sulza, & quale in villa Vvitho in Burchwardo Tuchwiha, & in Misnensi Marchia nostræ ditioni usum est subiacere, cum omni integritate, hoc est, utriusque sexus mancipiis, arvis, ædificiis, agris, campis, terris cultis & incultis, pratis, pascuis, aquis, aquarumque decursibus, molis, mol-

lendingis, piscationibus, siluis, venationibus, exitibus & redditibus, iiii
 & inuiis, quaesitis & inquirendis, cum omni utilitate, quae ullo mo-
 do inde poterit prouenire, in proprium tradidimus. Ea uidelicet
 ratione, ut uenerabilis sanctae praefatae ecclesiae praesul Eberhardus,
 omnesque successores ejus, de praefato praedio liberam debinc potesta-
 tem habeant obtinendi, tradendi, commutandi, precariandi, vel quic-
 quid sibi placuerit, ad usum sanctae ecclesiae inde faciendi. Et ut
 haec regiae nostrae traditionis auctoritas stabilis & inconuulsa per suc-
 cedentium temporum momenta permaneat, hanc cartam inde conscri-
 ptam manu propria, ut infra videtur, corroborantes, sigilli nostri im-
 pressionem iussimus insiguri.

Signum Domini Henrici tercii regis inuictissimi.

Theodericus Cancellarius vice Bardonis archicancellarii re-
 cognovi.

*Data IIII. Id. Sept. Anno dom. incarnat. Mill. XL. VI. Indict.
 XIII. Anno autem domni Henrici tercii ordinationis ejus XVIII.
 regno vero VIII. Actum Augustae, in Christi nomine feliciter,
 Amen.*

Sulza non multum nobis operae faceffet. Oppidum est Thu-
 ringiae ad Ilmum fluvium, coctura salis, unde & ipsi nomen, non
 incelebre. Antiquissimum esse non haec solum literae, sed & aliae
 docent a. 1064. datae, ex quibus simul constat, jam tum ibi fuisse
 monasterium, quod successu temporis in Collegium Canoniorum fuit
 mutatum. Reliqua illius nunc non adtingimus. In valle quidem
 urbs sita est, sed montibus ubivis circumdata, ex quibus, docente
 Matthaeo Willio, illius urbis historico, unus est, qui dicitur *Castel-
 lum Vetus, die alte Burg*, quod est ipsum hoc nostrum burgwar-
 dium. An idem *Castelli Salis, der Saltzburg*, nominis venerit,
 quod

quod Auctor dictus adfirmat, (a) non facile dixerim; certe nullam probationem Auctor adjecit. Villa *Croelpa* sita est eis Salam, non procul ab influxu Ilmi, & villa Saleck.

Alterum Burgwardium est *Tuchwiha*, in qua sita fuit villa *Widotha*. Hæc possit esse *Wita* vel *Weta*, ad rivum cognominem sita, quæ juxta Schœnburgum, arcem veterem, in Salam influit. Sed de *Tuchwiha* adhuc incertus sum. Habemus *Taucham*, villam ad rivum Rippach, juxta oppidum Mœlsen. Sed obstat hoc, quod illa olim dicta est *Tuchin*, sita a. 1041. in Burgwardo Trebeni & pago Zcudici. (b) Igitur ampliandum censeo, donec tempus nos certiora doceat. Magnæ adhuc sunt tenebræ in Geographia mediæ ævi, & nostrarum quoque regionum, quæ non nisi tempus futurum discutiet.

XXIII. Burgwardum Langenberch.

Concessum est ab Henrico IV. Imp. a. 1060. ecclesiæ Numburgensi, quod docent literæ sequentes:

C. In nomine sancte & individue Trinitatis. Henricus divina favente clementia Rex. Omnium fidelium nostrorum, tam presentium, quam futurorum pie devotioni pateat, qualiter nos pro remedio anime nostri genitoris Henrici felicitis memorie, nec non per interventum matris nostre Agnetis Imperatricis auguste & Annonis Coloniensis archiepiscopi, & ob fidele servitium Eberhardi Nuenburgensis episcopi, burcwardum Langenberch dictum, juxta fluvium Eltera, in comitatu Ottonis marchionis situm, cum ceteris bonis & judiciis ad illud pertinentibus, hoc est, utriusque sexus

A 3 man-

(a) Willii Topographia Sulzensis p. 2. 21.

(b) Dipl. apud Schamelium in Miscellaneis von der Probstei Schkallen, p. 41.

mancipiis, areis &c. --- in proprium dedimus ecclesie Nuwenburgensi, Ea uidelicet ratione, ut praedictus episcopus Eberhardus omnesque successores sui de praefato burcwardo liberam potestatem habeant tenendi, dandi, commutandi, precariandi, vel quicquid eis pro sue ecclesie usu inde placuerit, faciendi. Ut ergo haec nostra regalis donatio siue confirmatio stabili & inconuulsa omni permaneat euo, hanc cartam inde conscriptam manu propria corroborantes sigilli nostri impressione iussimus insigniri.

Signum Domini Heinrici quarti regis.

Fridericus Cancellarius vice Sifridi Archicancellarii recognoui.

Data XIII. Kl. decembris, Anno dominice incarnationis M. LX. anno autem ordinat. Heinrici quarti regis VII. Indict. XII. regni vero III. Actum ad Wa'ahufan, in Dei nomine, Amen.

Castrum illud Langenberg hodieque adest, ad Eliftrum fluvium, haud procul ab urbe Gera distitum.

XXIV. Burgwardum Schonburg.

Occurrit recentioribus adhuc temporibus, quum alibi burgwardiorum nulla superfuit mentio: nam & seculo XV. quod supra docuimus, districtus in his regionibus burgwardum vocabatur. En vero tibi diploma:

In nomine Domini, Amen. Ne vite gesta ab hominibus, in oblivionem deveniant, eternari solent testimonio literarum. Hinc est, quod nos Henricus Dei gratia Numburgensis ecclesie Episcopus, recognoscimus, & praesentibus literis publice profitemur, Quod Reverendus in Christo pater ac dominus, dom. Viricus, ejusdem ecclesie Episcopus, bone memorie, noster predecessor, aliquibus retroactis tem-
peri-

poribus novem mansos suos in campo ville Czebekur alienasset ab ecclesia sub hac forma, videlicet, quod apud dominum Abbatem & conventum monasterii Portensis proprietates dictorum mansorum remaneret, & in recompensam ipsorum dominus Abbas & suus conventus predictus, trium marcarum redditus in districtu castri Schonburgk, quod proprie Borcwarthe nuncupatur, Numburgensi ecclesie compararent: quamdiu vero hujusmodi redditus ecclesie comparassent, Abbas, qui pro tempore esset, tres marcas dominis & Capitulo ecclesie Numburgensis, de claustro annis singulis ministraret. Cum vero predictus dominus Vlricus ingentibus ecclesie sue necessitatibus de aliqua summa pecunie indiguisset, pro eisdem tribus marcis, de consensu sui Capituli, triginta marcas argenti a domino Abbate & suo conventu predicto, renunciantem Capitulo in eisdem mansis omnibus juribus, acceptavit, quam pecuniam dominus Vlricus Episcopus predictus in necessarios usus ecclesie distribuit & convertit. Sed reverendus pater ac dominus sepedictus nobis, ne tam consolatio Canoniorum suorum, quam anniversarii de eisdem bonis in ecclesia instituti, aliquantulum deperirent, quoddam molendinum situm in villa Cruppen cum viginti septem modis ordei, qui dantur de septem mansis Episcopalis sitis in campo ville ejusdem, in restaurum predictorum bonorum, ad Ecclesiam & Capitulum Numburgense transulit pleno jure. Nos vero propter carentiam privilegiorum & literarum, que, ut intelleximus, per negligentiam sunt distracta, ipsum molendinum & ordeum predictum ad nos & mensam nostram Episcopalem resumimus, sicut prius. Sed quia nunc de negotio & facto plenius sumus instructi, & nobis domini & canonici nostri pro voluntate nostra in aliqua summa pecunie gratuite subvenerunt, cavere summa diligentia volumus, ne per nos aut nostros successores & Capitulum, dubium de predicto molendino seu ambiguitas de cetero oriatur, sepedictum molendinum in Cruppen, cum omni emolumento, jure, fructu & utilitate, que ipsi nunc insunt, seu in futurum inesse poterunt, cum viginti septem

mo-

modiis ordet, prenotatis Ecclesie & Capitulo Numburgensi dedimus, donavimus & tradidimus, & presentibus damus, donamus & tradimus de consensu totius Capituli, proprietatis titulo perpetuo possidendum: nichilominus predictum molendinum ab omnibus exactionibus, precariis seu vexationibus quibuscunque, a nobis & a nostris Advocatis insituis, liberum esse volumus & solutum, Ita tamen, ut qui obedientiarii dicti molendini fuerint, Anniversarios istos, videlicet Anniversarium Adelheidis Comitisse, qui est pridie Idus Februarii, Anniversarium Ludovici Comitissis, qui est pridie Nonas Maji, Anniversarium Adelheidis Comitissis, qui est XIII. Kl. Septembris, peragi faciat, prout sunt primitus instituti. Verum quum de pecunia nobis per Capitulum data domini Ludovici de Deinstete, nostri Canonici bone memorie, pars existat aliqualis, volumus & statuimus, ut iidem obedientiarii Anniversarium suum similiter in ecclesia peragi faciant, in hunc modum videlicet, ut Canonico presenti in choro ad vigiliis dentur sex denarii, Vicario Chori iij denarii, Capitulo vij denar. & totidem in missa pro defunctis. Ecclesiasticis dentur IIII. denar. Item quinque modii anone ad Stipam cum talento ad cereum procurabitur. In cujus rei testimonium presentem paginam sigillo nostro ac nostri Capituli fecimus communiri. Et nos Ernestus Dei gratia prepositus, Vlricus Decanus, totumque Capitulum Numburgensis ecclesie, ad exprimendum nostrum consensum premissis omnibus voluntario accessisse, Sigillum nostrum, quo in ecclesia utimur, presentibus duximus appendendum. Actum & datum anno Domini M^o CCC^o XI. Idus Martii.

Castri Schoenburgensis reliquæ hodiernum visendæ sunt Leucopetra Numburgum præficientibus.

XXV. Burgwardum Walahufin.

Memoriam ejus conservant literæ Conradi II. Imp. jam quidem typis editæ, sed tamen non incommode hic repetendæ, quia libelli, in quibus existant, (c) non adeo a multis teruntur. In

(c) Dipl. apud Wideburgium Specim. I. rerum Misnicarum p. 76. & in Antiqq. Marchionatus Misnici II. p. 144.

In nomine Sancte & individue Trinitatis. Chuonradus divina favente clementia, Romanorum Imperator Augustus. Noverit omnium Dei nostrique fidelium universitas, qualiter nos, ob interventum & petitionem dilecte conjugis nostre Gisle Imperatricis Auguste, & amantissime nostre prolis Heinrici regis, nec non Hunfridi, Magdeburgensis Ecclesie venerabilis Archiepiscopi, fideli nostro Iboni clerico, tunc mansos sitos in villa Lichicho, in pago Hassagouue, in comitatu Sigfridi Palatini Comitum, in burguuaru Merseburg, & dimidium mansum situm in loco Remmugim in burguuaru Walahusin in pago Hassagouue, in Comitatu Hermannii Marchionis, cum omnibus ad eosdem pertinentibus; cum aris, edificiis, mancipiis viriusque sexus, agris cultis & incultis, pratis, pascuis, campis, silvis, venationibus, molis, molendinis, aquis aquarumque decursibus, piscationibus, viis & inviis, exitibus & reditibus, questis & inquirendis, seu cum omni utilitate, que ullo modo inde provenire poterit, in proprietatem tradidimus, & de nostro jure atque dominio in ejus jus atque dominium omnino transferimus, eo quoque tenore, ut predictus noster fidelis Ibo liberam deinceps de eisdem mansis potestatem habeat tenendi, tradendi, vendendi, commutandi, posterisque relinquendi, vel quicquid sibi placuerit, inde faciendi. Et ut hec nostre tradicionis auctoritas stabilis & inconvulsa omni permaneat evo, hanc kartam inde conscriptam sub tusque manu propria corroboratam sigillo nostro jussimus insigniri.

Signum Domini Chuonradi Invicissimi Romanorum Imperatoris Augusti.

Vdalticus Cancellarius, vice Aribonis Archicapellani recognovit. Data XIII Kal. Septembris, Indictione XI. anno dominice incarnationis Millesimo XXVIII. Anno autem Domini Chuonradi Secundi regis III. Imperii vero II. Actum Walahusin, feliciter. Amen.

B

Wal-

Walbua notissima est urbs Thuringiæ ad Elmum fluvium, & palatium seculo X. & XI. in quo Imperatores nostri sapissime versati sunt. Habemus Jo. Ge. Leuckfeldii *Antiquitates Walbuanas*, qui hæc latissime prosequitur, sed ita tamen, ut labor illius quotidie novis accessionibus augeri queat. Villa *Remmugim* mihi non est nota: *Bennungen* non longe inde remota est. Sed potest etiam prior illa dudum intercuisse.

XXVI. Burgwardium Ranis.

De hoc me per literas docuit Vir Reverendus, M. Christianus Gotthelf Stemlerus, Pastor Drebanus, qui historiam Comitatus Arnshaugiensis, & urbis Neostadiensis ad Orilam, meditatur: sed plura de illo non memoravit. Igitur publice illum hortor, ut, quæ de vicinia illa, nondum satis illustrata, observavit, cum orbe erudito communicare ne dedignetur. Urbs autem illa sita est in præfectura Arnshaugiensi, inter Neostadium & Ziegenruckam, non confundenda cum alia cognomine, quæ in præfectura Gommerana sita est, & vulgo pars terrarum Burggraviatus Magdeburgensis, sed perpetua, habetur.

XXVII. Burgwardium Nienburgense, trans Mildam & Hazzeckenrod.

Memorantur in diplomate monasterii Nienburgensis, quod a. 1234. datum protulit Cel. Becmanus. (d) Verba sunt: *Omnes homines Burchwardi Nienburgensis, Litones, Alizste & Censuales Ecclesie venient in Curiam Abbatis, & ibi coram Advocata vel Nuncio ejus stabunt ter in anno. --- In universo Burchwardio trans Mildam & pertinentibus ad ipsum non præsidebit Advocatus judicio, nisi ter in anno, & convenient omnes in curiam Mildense ad illud judicium exerc-*

(d) Hist. Anhalt. tom. V. p. 7E.

endum. --- Mercatum, moneta, theloneum & prefectura in Hazzeckenrod stabunt in potestate, jure & usu Abbatis Nienburgensis: Advocatus vel Nuncius ejus praesidebit ibidem in judicio ter in anno. -- De supra dictis tribus Burchwardiis non exhibebitur aliquod servitium advocato.

Loca illa in terris Anhaltinis facillima sunt inventu, Nienburgum & Harzgeroda. Mildensee olim fuit Conventus Canonicorum, qui postea Nienburgum translati sunt.

Porro ex his, quæ de Burgwardiis huc usque spicilegii instar congestimus, Lector observabit, quam multa adhuc restent in Geographia mediæ ævi terrarum nostrarum accurate pervestiganda. Notum igitur est, porro quoque colligere, quæcunque in hanc rem faciunt: fructum laboris nostri demum posteris perspectum habebunt: Quod superest, in posterum, Deo volente, de *Burgwardis extra Saxoniam*, quædam memoratu digna proferemus.

* * *

Nunc denique ad id accedendum, cujus gratia hoc schedarum genus in publicum edi solet. Rursus producentur quidam e nostris, qui testimonium suorum apud nos laborum publice exstare cupiunt. Materias orationum suppeditavit Epistola Senecæ XXVI ex qua singulas DE MORTE sententias singulis dedit elaborandas. Prodiunt autem sequentes:

1. JO. FERDINANDVS BECKER, *Dresdensis*, de hac sententia disseret: *Egregium est, mortem condiscere.*

2. JO. MICHAEL SCHVMANN, *Thalwicensis*, de illa: *Semper discendum est, quod, an sciamus, experiri non possumus.*

3. CAROLVS FRIDERICVS BIELITZ, *Sedlicensis*, hanc tertiam evolvit: *Meditare mertem. Qui hoc dicit, meditari libertatem jubet.*

4. CAROLVS HEINRICVS EBELT, *Plavia Variscus*, de sequenti dicit: *Qui mori didicit, servire dedit.*

5. JO. FRIDERICVS FAVST, *Dresdensis*, de illa aget: *Incertum est, quo te loco mors expectet. Itaque tu illam omni loco expecta.*

6. JO. GOTTLOB OHRISIVS, *Lockwicensis*, hanc persequetur sententiam: *Quid egeris, tunc apparebit, cum animam ages.*

7. HENRICVS ZACHARIAS GLEDITSCH, *Plaviensis* ex vicinia nostra, ultimam proponet: *Non timide ad illum diem componor, quo, remotis strophis, de me iudicaturus sum.*

Quum Seneca suo more de morte loquatur, nostri nostro, hoc est, christiano modo loquentur, meliora quippe ab ipso divino Numine edocti. Has igitur de morte meditationes ut bonarum literarum Patroni & Fautores omnium ordinum benevole audire, & Scholam nostram praesentia sua cohonestare dignentur, summis ab iisdem precibus rogo ac contendo. Faxit Supremum Numen, ut ad mortem omnes recte praeparemur, eamque, cum tempus erit, laeti subeamus. Scrib. die xxx. Septembris

clv lo ccl.

Pon *Ld* 5497

ULB Halle 3
002 691 949

SL

ML

ANALECTA
DE
BURGWARDIIS
SAXONICIS
TERTIA.

SIMVL VERO

AUTORES AC PATRONOS
LAUDIENDAS

IONES VII.

TOBRIS clo lo cc L.
ENTER INVITAT

VS SCHOETTGENIVS,
RECTOR,

DRESDÆ,
IS KRAVSIANIS.

55

25.

